

16.02.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**16 Şubat 2024
Cuma**

16.02.24

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

16 Şubat 2024 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

ATAMA KARARLARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2024/31, 32, 33, 34, 35, 36, 37)

YÖNETMELİKLER

— Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Demiryolu İşletmeciliği Yetkilendirme Yönetmeliği

TEBLİĞLER

— İhracat ve Diğer Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulama Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No:1)

— İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ (İhracat: 2017/4)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2024/1)

— İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2017/1)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

— İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2024/7)

— Kapadokya Alan Başkanlığı Satın Alma ve İhale Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik Kapsamındaki Parasal Limitlerin Güncellenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2024/1)

KARAR

— Malvarlığının Dondurulması Kararının Kaldırılması Kararı (Karar Sayısı: 2024/2)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 30/11/2023 Tarihli ve E: 2020/66, K: 2023/199 Sayılı Kararı

Bakan Yumaklı: Gıda ihracatını 40 milyar dolara çıkarmanın gayretindeyiz

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, 2023 yılında 31 milyar dolara ulaşan gıda ürünleri ihracatını 35-40 milyar dolara çıkarmak için çalıştıklarını söyledi.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, "Yaylalar Aydınlanın, Hayvancılık Canlansın, Sütün Kalitesi Artsın Projesi" kapsamında Amasya Tarım ve Orman İl Müdürlüğünde düzenlenen güneş enerji paneli dağıtım törenine katıldı. Bakan Yumaklı, göçer hayvancılık yapan üreticilere güneş enerji panellerini teslim etti. Ülkenin verimli topraklarını işleyen fedakar üreticileri desteklemek için projeler geliştirildiğini belirten Bakan Yumaklı, "2023 yılında 31 milyar dolara ulaşan gıda ürünleri ihracatımızı 35-40 milyar dolara çıkarmanın gayreti içerisindeyiz" dedi.

Yumaklı, 42 üreticinin yüzde 75 hibe desteğiyle projeden faydalandığını belirtti. Suluova TDİ Besi OSB'deki iki tesiste incelemede bulunan Bakan Yumaklı, "Biz istiyoruz ki, ülkemizde üretim sürdürülebilir, verimli olsun. Üreticiler ürettiklerinin ve emeğinin karşılığını alsın" şeklinde konuştu.

Amasya Valiliğine ziyarette bulunarak Vali Yılmaz Doruk'tan ildeki tarım ve hayvancılık alanlarında sürdürülen çalışmalar hakkında bilgi alan Bakan Yumaklı'nın temaslarına AK Parti Amasya Milletvekilleri Haluk İpek ile Hasan Çilez, AK Parti İl Başkanı Ekrem Toto ve AK Parti Amasya Belediye Başkan Adayı Mehmet Uyanık da katıldı.

"Hayvancılığın sorunları ithalata çözülemez"

CHP Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal, hayvancılıkta yapılan ithalatın, bu konudaki sorunları çözmeyeceğini, yerel üretimin desteklenmesi gerektiğini söyledi.

Sarıbal, Meclis'te düzenlediği basın toplantısında, Türkiye'de süt, et, hayvansal gıda konusunda sıkıntılar olduğunu belirtti.

Türkiye'de 1925'ten itibaren tarıma çok büyük önem verildiğini anlatan Sarıbal, 1980 darbesinden sonra ülkenin kaderinin değiştiğini ve tarımı geliştirmeye yönelik kurumların özelleştirilmeye başlandığını anlattı.

Çiftçinin devletle ilişkisinin koptuğunu ve piyasaya yönlendirildiğini dile getiren Sarıbal, 2007-2008 yılları arasında yaşanan kuraklık sonrası süt tozu ithalatı, ardından yem ithalatı, sonrasında da hayvan ve karkas et ithalatları yapılmaya başlandığını dile getirdi.

Sarıbal, iktidarın ithalata bağlı politikalarla sorunları çözmek bir yana hayvancılığı kötü etkilediğini öne sürerek, yıllar içinde hayvan sayısının azaldığını söyledi. Sarıbal, 1980'de nüfus 44 milyonken ve 85 milyon hayvan varlığı bulunurken, bugünkü hayvan varlığının 69 milyon olduğunu ifade etti.

Hayvancılıkta yapılan desteklemelerin de yeterli olmadığını ileri süren Sarıbal, "Hayvancılıkta çok kötü bir sürece doğru gidiyoruz." dedi.

16.02.24

"İthalat sorunları çözmedi"

İthalata rağmen et fiyatlarının arttığını dile getiren Sarıbal, ithalatın et, süt gibi hayvancılıkla ilgili sorunları çözmediğini belirtti.

Hayvancılığa yönelik desteklerin artırılması, yerel üretimin önceliklendirilmesi, buzağı ölümlerinin minimuma indirilmesi, çiftçi örgütlerinin güçlendirilmesi gibi önerilerini sıralayan Sarıbal, "Hayvancılığın sorunları ithalatla çözülemez. Bütünüyle baktığımızda sorun iktidarın tarım, hayvancılık politikalarıdır. İktidar değişmeden bu ülkenin gıda güvenliği sağlanamaz." diye konuştu.

Tarım ürünleri blokzincir teknolojisi ile dijitalleşiyor

Cropto, Anadolu topraklarında başlayan tarım faaliyetlerini blokzincir teknolojisi ile yeni bir boyut kazandırıyor. Cropto kurucu ortağı ve CEO'su Demir Aksoy, tarım sektörüne yeni bir soluk getirerek, yatırımcılara tarımsal emtia yatırımı imkânı sunmak istediklerini söyledi.

Birol BOZKURT

Tarım sektörü, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal gelişiminde önemli bir rol oynuyor. Ancak tarım sektörü, aynı zamanda birçok sorunla da karşı karşıya. Üreticiler, ürünlerini pazarlamakta zorlanıyor, yatırımcılar ise tarımsal emtialara erişimde sınırlı kalıyor.

Bu sorunlara çözüm bulmak için yola çıkan Cropto, Türkiye'nin ve bölgenin ilk tarımsal varlığa dayalı kripto para platformu olarak dikkat çekiyor. Cropto, buğday, arpa, mısır ve fındık gibi önemli tarım ürünlerini blokzincir teknolojisi ile tokenize ederek, yatırımcılara tarımsal emtia yatırımı imkanı sunuyor.

Cropto'nun kurucu ortağı ve CEO'su Demir Aksoy, platformun vizyonu, hedefleri ve farklılıkları hakkında merak edilenleri anlattı. Aksoy, tarım sektörüne yeni bir soluk getirmeyi amaçladıklarını söylüyor. "Tarım sektörü ve bilgi teknolojileri sektörünün birlikte çok önemli bir rolü olduğunu gördük. Bu nedenle, tarım sektörünün dijitalleştirilmesi yoluyla tarım sektörüne yeni bir soluk getirmeyi amaçlıyoruz" diyor.

16.02.24

Tarımsal ürünlerin dijitalleştirilmesi yoluyla hem üreticiler hem de yatırımcılar için birçok avantaj sağladıklarını belirten Aksoy, “Üreticiler, ürünlerini daha kolay ve hızlı bir şekilde satabiliyor, yatırımcılar ise tarımsal emtialara erişim sağlayarak portföylerini çeşitlendirebiliyor. Ayrıca, Cropto Token’lar, fiziksel ürünlere dayalı olduğu için fiyat dalgalanmalarından daha az etkileniyor ve daha stabil bir değer sunuyor” diye konuştu.

Buğday, arpa, mısır ve fındık tokenize edildi

Cropto, şu anda dört ana tarım emtiasını tokenize etmiş ve listeledi. Bunlar; Buğday, Arpa, Mısır ve Fındık. Bu ürünlere ait Cropto Token’lar, CoinTR ve Bitlo gibi kripto para borsalarında işlem görmeye başladı.

Polygon blokzincir ağı üzerinde akıllı sözleşmeler ile çalışan ve her bir Token’a karşılık gelen fiziksel ürün rezervini kanıtlayan bir denetim raporu sunduklarını söyleyen Demir Aksoy, “Cropto Tarım Token’ları, gücünü her şeyden önce güvenli, güvenilir ve denetlenen depolarda saklanan fiziksel tarım ürünlerinden almaktadır. Cropto Tarım Token’ları dijital olarak Blokzincir teknolojisi ile oluşturulmadan önce token'lara karşılık gelen tarımsal ürünün fiziksel olarak tedarikini sağlamaktayız.

Akabinde, belli kalite şartlarını taşıyan depolarda muhafaza edilen her bir 1 kg tarımsal ürüne karşılık 1 adet token oluşturularak Cropto Tarım Token’larının yaratım süreci gerçekleşmektedir. Cropto Tarım Token’larının fiyatları ise tedarik ettiğimiz tarımsal ürünlerin fiyatları ile ilişkili oluşmaktadır ve piyasa fiyatları ile token fiyatları şekillenmektedir.

Tüm dünyada en fazla tarımı yapılan buğday, arpa ve mısır ürünlerine karşılık Cropto Buğday Token, Cropto Arpa Token, Cropto Mısır Token ve Cropto Fındık Token’larımız, Tarımsal ürünlere yatırım yapmanın benzer siz ve güvenilir bir yolunu sunmaktadır. Aynı zamanda bu 4 ana ürüne ilaveten, pirinç, çavdar, yulaf, zeytin, pamuk, soya fasulyesi gibi 16 adet tarımsal ürüne karşılık oluşturulan Cropto Token’larımız ile başta ülkemizde olmak üzere tüm dünyadaki herhangi bir insanı 7/24 tarım ürünlerine yatırım yapabilme kabiliyetine ulaştırmaktayız” diye konuştu.

“Anadolu ürünlerini dijital dünyaya tanıtacağız”

Cropto, global açılma hedefleri doğrultusunda, Anadolu’dan yetişen tarım ürünlerini dünyaya tanıtmayı planlıyor. Aksoy, “Özellikle bu dört üründe fiziksel arzımızı önemli oranda artırıp token’laştırdıktan sonra önemli global ve hacmi yüksek güvenilir borsalarda da Anadolu’dan yetişen tarım ürünlerimizi yatırımcılarla buluşturmak istiyoruz” diyor. Aksoy, ayrıca faiz hassasiyeti olan yatırımcı kesimleri için de Cropto Token’larının gerçek dünya varlığına dayalı emtia token’lar kategorisinde olduğu için bir alternatif sunabileceğini belirtiyor.

“50 milyon dolar ile yatırım turuna çıkacağız”

16.02.24

Cropto, bu yıl içinde seri-A veya seri-A öncesi köprü yatırım turuna çıkmayı planlıyor. Cropto'nun kurucu ortağı ve CEO'su Demir Aksoy, bu konuda şunları söylüyor: "Cropto olarak, tarım sektörüne yeni bir soluk getirerek, yatırımcılara tarımsal emtia yatırımı imkanı sunuyoruz. Bu alanda Türkiye'nin ve bölgenin ilk ve tek platformu olarak, globalde de rekabet edebilecek bir potansiyele sahibiz.

Bu nedenle, büyüme hedeflerimizi gerçekleştirmek için 50 milyon dolar değerleme ile yatırım turuna çıkmayı planlıyoruz. Şu anda bir takım global venture capital firmaları ile görüşmelerimiz devam ediyor. Özellikle BAE kökenli bazı firmalar bizimle temasa geçti. Bu rakamlar, Cropto'nun yaptığı işin ve sunduğu değer bir göstergesi olarak bizi mutlu ediyor. Yatırım turunu başarıyla tamamladığımızda, Cropto'nun daha fazla tarım ürününü tokenize etmesi, daha fazla kripto para borsasında listelenmesi ve daha fazla yatırımcıya ulaşması mümkün olacak."

Ekonomik kriz lahmacunu da vurdu! Zirveyi tavuk dönere kaptırdı

Türkiye ekonomisi derin bir krizden geçerken yeme içme alışkanlıkları da ekonomik krizden etkilendi. En çok sipariş verilen hazır yiyecek lahmacun zirveyi tavuk etine kaptırdı.

Ekonomik kriz dışarıdan söylenen yemek siparişi tercihlerini de etkiledi. Kırmızı et fiyatlarının durdurulamayan artışı tavuk etine olan rağbeti arttırdı. Yıllardır zirvede yer alan kırmızı etten yapılan lahmacun yerini tavuk döner dürüme bırakmak zorunda kaldı.

2023'ÜN EN ÇOK VERİLEN SİPARİŞİ TAVUK DÖNER DÜRÜM

GetirYemek'in yayınladığı 5 yıllık verilerine göre, mutfak kategorilerinde ilk sırada tavuklu ürünler yer aldı.

Türkiye'nin 81 ilinde 60 binden fazla üye restoran ile hizmet veren online yemek siparişi platformu GetirYemek, 2023'ün 'en'lerini açıkladı. Önceki yıllarda dışarıdan en çok sipariş edilen yemek olan lahmacun, 2023'te yerini tavuk döner dürüme bıraktı.

Yemek çeşitlerinde ilk üç:

1. Tavuk döner dürüm
2. Lahmacun
3. Tavuk tantuni

Çorba çeşitlerinde zirveye mercimek, tatlıda ise sütlaç sahip oldu.

"İhracatçılar bakliyatta arz açığı sıkıntısı yaşıyor"

MÜSİAD Mersin'de gerçekleştirilen Türkiye Yüzyılında Üretim Zirvesi'nde konuşan AHBİB Başkanı Veysel Memiş, Türkiye'nin bakliyat üretimini değerlendirdi. Veysel Memiş, arz sıkıntısı yaşayan ihracatçılar için üretimin artması gerektiğini belirtti.

Akdeniz Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (AHBİB) Yönetim Kurulu Başkanı Veysel Memiş, bakliyat üretiminin 1,2 milyon tonla sınırlı olduğu Türkiye'de 4 milyon ton işleme kapasitesine sahip ihracatçı firmaların hammadde sıkıntısı yaşadığını, arz açığının kapatılması için nadasa bırakılan tarım arazilerinin bakliyat ekimiyle değerlendirilmesinin elzem hale geldiğini belirtti.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği'nce (MÜSİAD) Mersin'de gerçekleştirilen Türkiye Yüzyılında Üretim Zirvesi'nde konuşan AHBİB Başkanı Veysel Memiş, "Sektör olarak en büyük beklentimiz, kısıtlı değil sınırsız ihracat yapabilmektir. Bunun mümkün olabilmesi için bakliyat ürünlerinde ihracat kısıtlamaları ve kotaların uygulanması yerine üretimin artırılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesine ihtiyaç vardır" dedi.

"Aynı tarlada üç yılda bir ekim zorunlu hale getirilmeli"

Bakliyat üretiminin artırılmasının büyük bir önem taşıdığını söyleyen Veysel Memiş, bakliyat ihracatının önündeki engellerin kaldırılmasının önemine değindi. Memiş, "Ülke genelinde 4 milyon ton işleme kapasitesine sahip ihracatçı firmalarımız

hammadde sıkıntısı yaşıyor, bu durumda arz açığının kapatılması için nadasa bırakılan tarım arazilerinin bakliyat ekimiyle değerlendirilmesi elzem hale geliyor.

Bu dönemde sektör olarak en büyük beklentimiz, kısıtlı değil sınırsız ihracat yapabilmektir. Çünkü bakliyat ürünlerinde ihracat kısıtlamaları ve kotaların uygulanması yerine, üretimin artırılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Aynı tarlada üç yılda bir bakliyat ekiminin teşvik edilmesinin, hatta zorunlu hâle getirilmesinin büyük fayda sağlayacağını düşünüyoruz

. Tarım arazilerimizi nadasa bırakmak yerine bakliyat ekimiyle değerlendirsek yaklaşık 1,2 milyon ton olan yıllık üretim miktarını üç katına yükseltebiliriz. Bunu sağladığımızda ekipmanı güçlü, işleme kapasitesi yüksek, müşterisi hazır sektörümüz, yüksek ihracat rakamlarına ulaşabilecek, ülkemize çok daha fazla döviz kazandıracaktır” diye konuştu.

“Kotalı ürünlerin üretiminde tereddüt yaşanıyor”

Türkiye’de çiftçilerin ihracatı yasak veya kotalı olan ürünlere karşı bir sonraki sezon üretimi için tereddüt yaşadığını, uzun vadede ekilmeyen ürünlerde fiyat dengesinin yukarı yönlü değiştiğini dile getiren Veysel Memiş, şunları söyledi: “Yurt içinde fiyat regülasyonu yapılmak isteniyorsa, ithalat vergi düzenlemelerinin gözden geçirilmesi uygun olacaktır. İthalat vergi düzenlemelerinin güncellenmesi, yurt içinde maliyetlerin yükselmesini ve aynı zamanda üretim miktarının düşmesini engelleyecektir.

Bu süreçte yurt dışındaki pazarlarımızı korumamızı da sağlayacaktır.” dedi. Dünya genelinde bakliyat ticaretinin diğer gıda ürünlerinden farklı olarak üründe çeşitlilik gerektirdiğinin altını çizen Veysel Memiş, şunları söyledi: “Özellikle ihracatta alıcılar siparişlerinde konteynerlere aynı anda farklı bakliyatlar yükleterek büyük hacimli ticaret oluşturmaktadır.

Bu sebeple bir bakliyat firmasının aynı anda nohut, bakla, fasulye ve mercimeği elinde bulundururken bunlara ek olarak da pirinç, bulgur gibi diğer ürünleri de tedarik etmesi gerekmektedir. Bundan dolayı bakliyat ihracatında geniş yelpaze ve çeşit ürün mevcudiyeti ekonomi açısından çok kritiktir. Bu kapsamda ülkemizde hem tüketim hem de ihracat için yeterli alanlarda bakliyat üretimi teşvik edilmeli ve farklı bakliyatların da yetiştirilmesi sağlanmalıdır.”

Faize ocak ayında 121 milyar lira ödendi

Bütçeden faiz ödemeleri, ocakta yüzde 467 artarak 120 milyar liranın üzerine çıktı. Son 12 aydaki faiz gideri de yüzde 143 artışla 774 milyar TL'yi aştı.

İSTANBUL Hazine ve Maliye Bakanlığı ocak ayına ilişkin bütçe sonuçlarını açıkladı. Buna göre yılın ilk ayında bütçe açığı 150.7 milyar lira olarak gerçekleşti. Geçen yıl ocak ayında bütçe açığı 32.2 milyar lira seviyesindeydi. Bütçe açığında artış yüzde 367,5 oldu. Ocak ayında bütçe harcamaları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 139 artışla 768 milyar lira, bütçe gelirleri ise yüzde 113,5 artışla 617.25 milyar lira oldu.

Faiz harcamasında artış yüzde 466,9

Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre ocakta faiz giderleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 466,9 oranında artışla 121 milyar liralık harcama yapıldı. Faiz harcamaları için geçen yıl ocakta 21.3 milyar lira harcama yapılmıştı. Faiz harcamalarının bütçe ödeneklerine göre gerçekleşme oranı geçen yıl ocak ayında yüzde 3,3 iken bu yıl ocak ayında ise oran yüzde 9,7'ye yükseldi. Ocak ayında faiz dışı giderler yüzde 115,7 oranında artışla 646.8 milyar lira olarak gerçekleşti. Faiz hariç giderlerin bütçe ödeneklerine göre gerçekleşme oranı ise 2023 yılında yüzde 6,1 iken 2024 yılında yüzde 6,6 oldu.

Ocak ayında cari transferler geçen yıla göre yüzde 94,5 artışla 284.65 milyar liraya yükselirken, SGK devlet primi giderleri ise yüzde 96,9 yükseldi. Personel giderleri ise

16.02.24

yüzde 152,1 artışla 260.25 milyar liraya çıktı. Asgari ücret zammı bu artışlarda etkili oldu.

617.25 milyar liraya çıkan bütçe gelirlerinin bütçe tahminine göre ocak ayı gerçekleşme oranı 2023 yılında yüzde 5,9 iken 2024 yılında yüzde 7,3'ye yükseldi. Hazine verilerine göre ocak ayında vergi gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 104,6 oranında artışla 517.2 milyar lira olarak gerçekleşti. Vergi gelirlerinin bütçe tahminine göre gerçekleşme oranı ise 2023 yılında yüzde 5,9 iken 2024 yılında yüzde 7'ye çıktı.

Ocakta ÖTV tahsilatı 100 milyar liraya yaklaştı

Ocak ayında yurtiçi mallar üzerinden alınan dahilde KDV bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 164,6 oranında artarak 108.4 milyar lira, özel tüketim vergisi tahsilatı ise yüzde 118,2 oranında artışla 97.7 milyar lira oldu. Banka ve sigorta muameleleri vergisindeki artış ise yüzde 169,8 artışla 22.8 milyar lira oldu.

Vergi gelirleri arasında gelir vergisi gelirleri yüzde 107,4 artarak 102,84 milyar liraya yükselirken, dahilde alınan KDV yüzde 164,6 yükselerek 108.4 milyar liraya çıktı. BSMV vergisi gelirleri yüzde 169,8 artarken ithalde alınan KDV'de yüzde 73,8'lik artışla 91.16 milyar lira oldu. Genel bütçe vergi dışı gelirleri ise 88 milyar 57 milyon TL hesaplandı.

Sektörde standart TL mevduat artışı durdu

Enflasyonda yukarı yönlü eğilim sürerken, piyasadaki likidite fazlasından dolayı faiz oranlarının gevşemesi, mevduatta artış eğilimini durdurdu.

Şebnem TURHAN

Standart TL mevduatı son 5 haftadır yerinde sayıyor. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu verilerine göre standart TL mevduatın toplam mevduat içindeki payı geçen hafta yüzde 42,71'e inerken önceki haftalarda en yüksek yüzde 42,88 görüldü.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu haftalık verilerine göre sektörde kur korumalı hariç TL mevduat 9 Şubat haftasında 6 trilyon 350 milyar 382 milyon liraya geriledi. Standart TL mevduatın toplam mevduat içindeki payı da yüzde 42,71'e indi. Son 5 haftadır standart TL mevduatın toplam mevduat içindeki payı yüzde 42,5'in üzerinde kaldı. Merkez Bankası ve yeni ekonomi yönetimi standart TL mevduat payını artırmak için attığı adımlara rağmen son haftalarda standart TL mevduatta değişim gözlenmiyor. TL mevduat faizleri de her ne kadar zorunlu karşılık miktarlarına Merkez Bankası tarafından faiz ödenmesi gündeme gelse de henüz artış yaşanmadı. Kur korumalı mevduattan standart TL mevduata dönüş olmadığı durumlarda bankacılık sektöründe standart TL mevduata veriler faiz oranları tasarrufun büyüklüğüne göre yüzde 36-44 arasında değişiyor. Merkez Bankası'nın mevduat faizi verileri ise bankacılık sektörü kaynaklarının verdiği bilgiye göre KKM dönüşlerine veriler mevduat faizi nedeniyle yüzde 50'nin üzerinde seyrediyor. Merkez

Bankası'nın zorunlu karşılıklara faiz ödeme kararının da bu tabloyu değiştirmesi bekleniyor.

KKM'de haftalık düşüş 14.76 milyar lira

BDDK haftalık verileri 2 Şubat haftasında hızlanan kur korumalı mevduattan çıkışın da 9 Şubat haftasında frene bastığını ortaya koydu. Kur korumalı mevduat hacmi 9 Şubat haftasında 14 milyar 766 milyon lira azalarak 2 trilyon 367 milyar 722 milyon liraya geriledi. 9 Şubat haftasında standart TL mevduat 6 trilyon 350 milyar liraya geriledi, bir önceki hafta 6 trilyon 357 milyar lira seviyesinde bulunuyordu. Toplam mevduat ise yine 9 Şubat haftasında bir önceki haftadaki 14 trilyon 871 milyar liradan 14 trilyon 866,4 milyar liraya indi. Öte yandan BDDK haftalık verilerine göre, sektörün kredi hacmi 9 Şubat itibarıyla 67 milyar 879 milyon lira artarak 11 trilyon 941 milyar 108 milyon liradan 12 trilyon 8 milyar 987 milyon liraya çıktı. Tüketici kredilerinin tutarı, 9 Şubat itibarıyla 5 milyar 811 milyon lira artışla 1 trilyon 538 milyar 994 milyon liraya yükseldi. Söz konusu kredilerin 437 milyar 341 milyon lirası konut, 93 milyar 786 milyon lirası taşıt ve 1 trilyon 7 milyar 866 milyon lirası ihtiyaç kredilerinden oluştu. Bu dönemde taksitli ticari kredilerin tutarı 23 milyar 776 milyon lira artarak 1 trilyon 471 milyar 481 milyon liraya çıktı. Merkez Bankası haftalık para ve banka verilerine göre 9 Şubat haftasında yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatında da artış yaşandı. Yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı geçen hafta parite etkisinden arındırılmış olarak 31 milyon dolar arttı. Döviz mevduatı gerçek kişilerde parite etkisinden arındırılmış olarak 584 milyon dolar azalırken, tüzellerde 614 milyon dolar artış gösterdi.

Yabancıların 5 haftalık hisseye girişi 535.2 milyon dolar

Merkez Bankası haftalık menkul kıymet istatistiklerini yayımladı. Buna göre, yabancı yatırımcılar, 9 Şubat haftasında net 36.8 milyon dolarlık hisse senedi, 13.5 milyon dolarlık Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) ve 1.1 milyon dolarlık Şirket Borçlanma Senedi (ŞBS) aldı. Böylece, son 5 haftada yabancılar net 535.2 milyon dolarlık hisse senedi ve 332,4 milyon dolarlık DİBS almış oldu. Yurt dışında yerleşik kişilerin, 2 Şubat itibarıyla 33 milyar 866,8 milyon dolar olan hisse senedi stoku, 9 Şubat'ta 34 milyar 804,4 milyon dolara çıktı. Aynı dönemde yurt dışında yerleşik kişilerin DİBS stoku, 2 milyar 767,8 milyondan 2 milyar 766,7 milyon dolara gerilerken, ŞBS stokları ise 92 milyon dolardan 92,4 milyon dolara yükseldi.

Merkez Bankası rezervleri 135 milyar dolara indi

Merkez Bankası net uluslararası rezervleri 9 Şubat haftasında bir önceki haftaya göre 761 milyon dolar artış ile 28 milyar 801 milyon dolara yükseldi. Toplam rezervlerde ise düşüş yaşandı. Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 9 Şubat haftasında bir önceki haftaya göre 517 milyon dolar azalışla 134 milyar 927 milyon dolara geriledi. Merkez Bankası haftalık para ve banka verilerine göre, 9 Şubat itibarıyla Merkez

16.02.24

Bankası brüt döviz rezervleri 172 milyon dolar azalışla 86 milyar 366 milyon dolara düştü. Brüt döviz rezervleri, 2 Şubat'ta 86 milyar 538 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu. Bu dönemde altın rezervleri 344 milyon dolar azalışla 48 milyar 905 milyon dolardan 48 milyar 561 milyon dolara indi. Merkez Bankasının toplam rezervleri, 9 Şubat haftasında bir önceki haftaya kıyasla 517 milyon dolar düşüşle 135 milyar 444 milyon dolardan 134 milyar 927 milyon dolara geriledi.

Uluslararası rezervler arttı, toplam rezervler geriledi

Merkez Bankası toplam rezervleri, geçen hafta 517 milyon dolar düşüş gösterirken; net uluslararası rezervler ise, söz konusu haftada 761 milyon dolar artarak 28 milyar 801 milyon dolara çıktı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), toplam rezervleri 517 milyon dolar düşüş gösterdi.

TCMB verilerine göre, brüt rezervler 9 Şubat itibarıyla 172 milyon dolar azalarak 86 milyar 538 milyondan, 86 milyar 366 milyona indi. Altın rezervleri, 48 milyar 905 milyondan, 48 milyar 561 milyona geriledi. Böylece toplam rezervler, 135 milyar 144 milyondan, 134 milyar 927 milyona gelmiş oldu.

Bir önceki hafta 28 milyar 40 milyon dolar olan net uluslararası rezervler, söz konusu haftada 761 milyon dolar artarak 28 milyar 801 milyona çıktı.

AB ekonomik büyüme tahminini yüzde 0.8'e düşürdü

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu, satın alma gücünün zayıflaması ve yüksek faiz oranlarının kredileri azaltmasıyla Avro Bölgesi'nde bu yılki ekonomik büyüme beklentisini yüzde 0,8'e indirdi.

AB Komisyonu'nun "Avrupa Ekonomik Tahminleri 2023 Kış" raporu yayımlandı.

"Enflasyonun gerilemesiyle büyümede gecikmeli toparlanma" başlıklı raporda, AB ekonomisinin 2023'te yüzde 0,5, 2024'te yüzde 0,9, 2025'te yüzde 1,7, Avro Bölgesi ekonomisinin ise 2023'te yüzde 0,5 ve 2024'te yüzde 0,8, 2025'te 1,5 büyüyeceği öngörüldü.

AB Komisyonu'nun bir önceki "Sonbahar" raporunda AB'nin 2023'te yüzde 0,6, 2024'te yüzde 1,3, 2025'te yüzde 1,7, Avro Bölgesinin 2023'te yüzde 0,6, 2024'te yüzde 1,2, 2025'te yüzde 1,6 büyüyeceği tahmin edilmişti.

Son raporla birlikte AB ve Avro Bölgesi'nin büyüme tahminleri aşağı yönlü revize edilmiş oldu. Böylece, Avro Bölgesi büyüme tahmini bu yıl için yüzde 1,2'den yüzde 0,8'e indirildi.

Almanya'nın bu yıl yüzde 0,3, gelecek yıl yüzde 1,2 büyüyeceği, Fransa'nın bu yıl yüzde 0,9, gelecek yıl yüzde 1,3 büyüyeceği tahminine yer verilen raporda, İtalya'nın bu yıl yüzde 0,7, gelecek yıl yüzde 1,2, İspanya'nın bu yıl yüzde 1,7, gelecek yıl yüzde 2 büyüyeceği öngörüldü.

16.02.24

Raporda, 2023'te AB üyesi 11 ülke ekonomisinin küçüldüğüne dikkat çekilerek, Estonya'nın yüzde 3,5, İrlanda'nın yüzde 1,9, Macaristan ve Lüksemburg'un yüzde 0,8, Avusturya'nın yüzde 0,7, Letonya'nın yüzde 0,6, Finlandiya ve Çekya'nın yüzde 0,4, Almanya ve Litvanya'nın yüzde 0,3 ve İsveç'in yüzde 0,1 daraldığı belirtildi.

Bu yıl Almanya'nın yüzde 0,3, Fransa'nın yüzde 0,9, İtalya'nın yüzde 0,7, İspanya'nın yüzde 1,7 büyüyeceği tahmin edildi.

Enflasyonun geçen yıl AB'de yüzde 6,3, Avro Bölgesi'nde yüzde 5,4 olduğu belirtilen raporda, bu yıl enflasyonun AB'de yüzde 3, Avro Bölgesi'nde yüzde 2,7'ye gerileyeceği, 2025'te ise enflasyonun AB'de yüzde 2,5, Avro Bölgesinde yüzde 2,2 seviyesinde gerçekleşeceği öngörüldü.

Raporda, geçen yılki zayıf büyümenin ardından AB ekonomisinin 2024'e beklenenden daha zayıf bir seviyede girdiği belirtilerek, hem AB hem de Avro Bölgesi'ndeki büyümenin bu yıl için aşağı yönlü revize edildiğine vurgu yapıldı.

2023 yılında hane halkı satın alma gücündeki zayıflama, güçlü parasal sıkılaştırma, mali desteğin kısmen geri çekilmesi ve düşen dış talep nedeniyle büyümenin düşük kaldığına işaret edilen raporda, geçen yılın ikinci yarısında teknik durgunluktan kıl payı kurtulduğu ancak büyümenin 2024'te yeniden ivme kazanacağı ifade edildi.

Raporda, jeopolitik gerilimler arasında belirsizliğin arttığına işaret edilerek, "Bu tahmin, uzun süren jeopolitik gerilimler ve Orta Doğu'daki çatışmanın daha da genişlemesi riski nedeniyle belirsizlikle çevreleniyor." ifadesi yer aldı.

"Kızıldeniz ticaretindeki aksamaların ardından nakliye maliyetlerindeki artışın enflasyon üzerinde yalnızca marjinal bir etki yaratması bekleniyor." değerlendirmesinin hatırlatıldığı raporda, daha fazla kesintinin üretime zarar verebileceği ve fiyatları yükseltebilecek yeni arz darboğazlarına neden olabileceği kaydedildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Danıştay'a tepki

Cumhurbaşkanı Erdoğan Mısır dönüşü gazetecilerin sorularını yanıtladı. Danıştay 5. Dairesi'nin FETÖ'den ihraç edilen 450 yargı mensubu hakkında göreve iade kararına Erdoğan, "Bu karara sessiz kalmamız mümkün değil." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Gazze'deki katliamların bir an önce durdurulmasını, Filistin davasının kalıcı ve sürdürülebilir bir çözüme kavuşmasını teminen Mısır'la işbirliğimizi daha da artırma niyetindeyiz." dedi.

Erdoğan, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Mısır ziyaretleri sonrası Türkiye'ye dönüşte uçakta gazetecilere açıklamalarda bulundu, soruları yanıtladı.

BAE'ye ve Mısır'a gerçekleştirdiği ziyaret dolayısıyla BAE Devlet Başkanı Muhammed bin Zayid Al Nahyan ile Mısır Cumhurbaşkanı Abdulfettah es-Sisi'ye teşekkür eden Erdoğan, BAE'yi ziyaretinde Dubai'de düzenlenen ve onur konuğu olarak davet edildiği Dünya Hükümetler Zirvesi'ne katıldığını anımsattı.

Zirve hitabında son 21 yılda siyasi istikrar, güçlü yönetim, demokrasi, diplomasi ve ekonomi alanlarında büyük adımlar atan Türkiye'nin tecrübelerini paylaştıklarını aktaran Erdoğan, zirvede, Gazze'deki krize ve Filistin davasına dair Türkiye'nin tavrı ile kalıcı barış için çözüm önerilerini de dile getirdiklerini kaydetti.

"İsrail, Filistin halkının en temel haklarını ve 1967 sınırlarında bir Filistin Devleti'nin kuruluşunu kabul etmeden barış olmaz" vurgusu yapan Erdoğan, bölgeyi adeta bir

yangın yerine çevirenin, İsrail'in hukuk tanımaz, insanlık dışı, işgal, zulüm ve katliam politikaları olduğunu söyledi.

BAE Devlet Başkanı Al Nahyan ile her alanda ivme kazanan ikili ilişkileri etraflıca ele aldıklarını belirten Erdoğan, şunları ifade etti: "Özellikle ticaret hacmimizin geçen yıl 20 milyar doları aşmış olmasından duyduğumuz memnuniyeti dile getirdik. İşbirliğimizdeki ivmeyi koruyarak bu meblağı daha üst seviyelere taşıma noktasında mutabık kaldık. Geçen yıl tesis ettiğimiz Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey'in ilk toplantısını en kısa sürede Türkiye'de gerçekleştireceğiz. Savunma sanayi projeleri, enerji ve yatırım konuları da gündemimizin üst sıralarındaydı. Uluslararası yatırım şirketlerinin üst düzey yöneticileriyle bir araya gelerek ülkemizdeki fırsatları değerlendirdik. Zira bu zirve vesilesiyle katılımcı ülkelerden mevkidaşarımla görüşmelerimiz oldu. Bu kapsamda sırasıyla Maldivler Cumhurbaşkanı Sayın Muizzud, Libya Başbakanı Sayın Dibeybe ve Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Başbakanı Sayın Barzani, Ruanda Devlet Başkanı Sayın Kagame ile görüşmeler gerçekleştirdik."

"Sisi, Türkiye'ye ziyaret gerçekleştirecek"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Dubai ziyaretlerinin ardından Kahire'ye geçtiklerini hatırlatarak, "Mısır Cumhurbaşkanı Sayın Sisi'nin daveti üzerine yaptığımız bu ziyaretimiz de oldukça samimi, verimli ve başarılı geçti. Sayın Sisi'nin refikalarıyla birlikte havalimanına bizzat gelerek bizi karşılamasından hassaten memnuniyet duydum." dedi.

Sisi ile görüşmelerinde son dönemde askeri ve savunma sanayi dahil, her alanda ivme kazanan ilişkileri ele aldıklarını dile getiren Erdoğan, Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Toplantısı'nı en kısa zamanda gerçekleştirme hususunda mutabık kaldıklarını söyledi.

Erdoğan, nisan ayı başında Sisi'nin yemin töreninin olduğuna işaret ederek, Sisi'nin nisan ya da mayıs ayında Türkiye'ye bir ziyaret gerçekleştireceğini bildirdi.

Türkiye'nin Afrika kıtasındaki en büyük ticari ortağı olan Mısır'la ticaret hacminde 15 milyar dolar hedefini yakalamakta kararlı olduklarının altını çizen Erdoğan, "İkili konuların yanı sıra Filistin başta olmak üzere bölgesel meseleler hakkında da görüş alışverişinde bulunduk. Gazze'deki katliamların bir an önce durdurulmasını, Filistin davasının kalıcı ve sürdürülebilir bir çözüme kavuşmasını teminen Mısır'la işbirliğimizi daha da artırma niyetindeyiz." diye konuştu.

"Gazze'ye insani yardımın artırılmasını ele aldık"

Gazze'ye insani yardımların ulaştırılması noktasında Mısır'ın özel bir yere sahip olduğunu belirten Erdoğan, "Biz de Gazze'ye insani yardımlarımızın iletilmesi hususunda Mısırlı kardeşlerimizle hep yakın işbirliği içinde olduk. Gazze'ye

yardımların ulaştırılmasında sağladıkları kolaylıklar için kendilerine bir kez daha teşekkür ediyorum." ifadelerini kullandı.

Erdoğan, görüşmelerinde, Gazze'ye insani yardım sevkiyatlarını artırma ve daha fazla sağlık hizmeti götürme imkanlarını da ele aldıklarını aktararak, şunları kaydetti: "İsrail'in Gazze halkını topraklarından sürgün etme politikası karşısında Mısır'ın dirayetli tutumunu takdirle karşıladığımızı ve desteklediğimizi Sayın Sisi'ye ifade ettim. Mısır'la koordinasyon içinde olmamızın, bölgemizin barış, huzur ve istikrarına önemli katkı sağlayacağı şüphesizdir. Bu düşüncemizin Mısırlı kardeşlerimiz tarafından da paylaşılmasından bilhassa memnuniyet duyuyoruz. Ziyaretlerimizin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Şahsıma ve heyetime gösterilen misafirperverlik dolayısıyla her iki ülke devlet başkanlarına tekrar teşekkür ediyorum."

"İnsanlık, bu çılgılığı duymak zorunda"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, açıklamalarının ardından gazetecilerin sorularını yanıtladı.

"Mısır'da Refah bölgesindeki sivillerin durumunu konuştuğunuzu söylediniz. İsrail'in oraya saldırı planı var. Çin'den Birleşik Krallık'a kadar, AB ve ABD'ye kadar uyarılar geliyor ama İsrail dinlemiyor. Acaba ikili görüşmenizde bu konu ele alındı mı? Bunun haricinde Gazze'ye ulaştırılabilen yardımlar da çok kısıtlı, yardımlar konusunda nasıl bir adım atılacak?" sorusuna Erdoğan, "İnsani yardımların Gazze'ye ulaştırılması ile ilgili bazı olumlu gelişmeler söz konusu. Bu gelişmeleri özellikle Mısır Cumhurbaşkanı Sayın Abdulfettah es-Sisi ile de görüştük. 'İsrail'i bu konuda sıkıştırmaya devam edeceklerini' söylediler." yanıtını verdi.

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın da gerekli görüşmelerini sürdürdüğünü belirten Erdoğan, şöyle konuştu: "Bizler de ağırlıklı olarak, gerek Sayın Sisi'yle gerek Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres'le görüşmeler yapacağız. Amerika Birleşik Devletleri yetkilileri de 'bu konuda İsrail'e baskı yapmaya devam edeceklerini' söylüyorlar. Gazze'ye ulaşan yardım tırı sayısı 200-250'ye kadar çıktı, ancak bu yetersiz. Su sayının 500-600 tır düzeyine çıkacağı söyleniyor. Bu rakama ulaşabilirsek ihtiyaçlar noktasında ancak çözümden söz edebiliriz. Diğer taraftan İsrail'in Refah bölgesine saldırıları her zamanki vicdansızlıkları. Konuyu Sayın Sisi ile de görüştük. 'Oradaki insanların güvenliğinden taviz vermemiz mümkün değil' ifadesini kullandık. Düşünün, sivillere 'şu bölgeye gidin orası güvenli' deyip, oraya bomba yağdırmanın insani değerlerle, savaş hukukuyla, uluslararası hukuk ve insan hakları ile bağdaşır bir yönü var mı? İnsanlık, bu çılgılığı bir an önce duymak zorundadır. Bu soykırıma sessiz kalmanın vebali de hesabı da çok büyük. Tarih, o insanların göz göre göre katledilmesine göz yumanları yargılayacaktır. Bu soykırıma imza atanlar ise zaten şimdiden tarih önünde suçlu ilan edilmiştir."

"Kalıcı barış için gayretlerimizi sürdürüyoruz"

"Gazze'de ateşkes ve kalıcı barış için Türkiye'nin ortaya koyduğu yaklaşım ve perspektifi Birleşmiş Milletler başta olmak üzere çok sayıda kurum, kuruluş ve ülke

biliyor. Küresel çapta Türkiye politikasının nasıl yankılandığını öğrenebilir miyiz?" sorusu üzerine Erdoğan, "Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda İsrail'in yalnızlığını gerek bizim, gerek dostlarımızın, gerekse dünyanın çeşitli yerlerindeki halkların tepkileri sağladı. Fakat gelinen aşamada akan kan durmuş değil. Hala İsrail'in vahşi saldırıları devam ediyor." cevabını verdi.

Erdoğan, kendilerinin, bu saldırıların başladığı günlerde kurmaya başladığı ve sürekli tekrarladığı cümleleri, özellikle Batılı bazı ülkelerin yetkililerinin yeni yeni dillendirme noktasına geldiğini belirterek, "Barış çağrıları ne yazık ki Amerika Birleşik Devletleri'nin olumsuz yaklaşımları sebebiyle sonuçsuz kalıyor. Amerika bazı üst düzey yetkililerini güya bu işi çözmek üzere bölgeye gönderdiğini söylüyor ama netice alınmıyor. Durum her ne kadar böyle olsa da biz yine ateşkesi ve barışı sağlamak için çalışmaya devam ediyoruz. Çünkü başka çıkış yolumuz yok." dedi.

Batı'dan birileri irtibat kurduğunda onlara bu konuları özellikle ifade ettiklerini aktaran Erdoğan, şöyle devam etti: "Onlara da 'bazı girişimlerde bulunalım, belki oralardan bazı neticeler alırız' diyoruz. Sürecin başında İsrail'in yanında yer almış bazı ülkelerin şimdi nasıl bir nedamet içerisinde olduklarını da görüyoruz. Biz, kalıcı barış için gayretlerimizi sürdürüyoruz. Çözümün 1967 sınırları temelinde, bağımsız, egemen, coğrafi bütünlüğe haiz ve başkenti Doğu Kudüs olan Filistin devletinin kurulması olduğu gerçeğini, dünya artık görmezden gelemez. Türkiye sadece Filistinli kardeşlerini değil, insan haklarını, barışı, uluslararası hukuku da müdafaa etmektedir. Türkiye, bu konudaki samimiyetini en net biçimde ortaya koymuştur. Artık küresel sistemin yeni katliamların önünü açan bu çarpık yapısı değiştirilmeli ve etkin denetim mekanizmaları kurulmalıdır."

"Sırası geldikçe adımlar atılacaktır"

"Mısır ziyaretinizde Devlet Başkanı Sisi ile görüşmeniz dünyada ilgiyle takip edildi. Artık Türkiye-Mısır ilişkilerinde yeni bir dönem başladı diyebilir miyiz?" sorusu üzerine Erdoğan, şunları kaydetti:

"Türkiye ve Mısır bölgenin iki önemli ülkesidir. 12 yıldan bu yana irtibatlarımız kesilmişti. Dünya Kupasında Sayın Katar Emiri Şeyh Temim'in devreye girmesiyle orada bir araya geldik ve normalleşme sürecini başlatmış olduk. Mısır'a bu ziyaretimiz Sayın Sisi'nin çok ısrarlı davetiyle gerçekleşti. Ben de kendilerine Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey Toplantımızın gerçekleştirilmesini, bu adımın atılmasını teklif ettim. Kendileri de bunu kabul ettiler. Dışişleri Bakanlarımız irtibatlarını devam ettirecekler. Büyük ihtimalle Sayın Sisi nisan veya mayısta Ankara'ya gelerek iadeziyareti gerçekleştirmiş olacak. Mısır ile hem kültürel hem tarihsel anlamda birlikteliğimiz, köklü bağlarımız bulunuyor. Biz, Mısır ile sadece aynı tarihi değil, aynı denizi de paylaşıyoruz ve o denizin küresel denklemdeki önemi her geçen gün daha da artıyor. Diğer yandan dış politika, karşılıklı çıkar eksenli inşa edilir ve o zeminde yönetilir.

Dolayısıyla iki ülkenin birlikte ve aynı istikamette senkronize adımları kuşkusuz çıkarınadır. Bizler de Mısır tarafı da bu gerçekliğin farkında ve yeni dönem bu sağlam zemin üzerine bina ediliyor. Önümüzde çok kritik sınamalar var ve gelecekte dünyayı hangi öngörülemeden zorlu süreçler bekliyor bilmiyoruz. Bu nedenle bugünden hem bölgemizde hem dünyada barışı ve huzuru korumak için bir arada olmak zorundayız. Önümüzde iki ülkeyi de kalkındıracak işbirliği alanları mevcuttur ve sırası geldikçe adımlar atılacaktır."

"KYB yönetimi kol kanat germeye devam ediyor"

"Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Başbakanı Mesrur Barzani ile görüşüğünüzü ifade ettiniz. Ankara bir süredir Süleymaniye'yi PKK/YPG terör örgütü konusunda uyarıyor. Fakat hem Süleymaniye hem Bafel Talabani terör örgütüne desteğini sürdürüyor. Süleymaniye'nin bu tutumuna Türkiye nasıl karşılık verecek? Son dönemde Sayın Hakan Fidan, Sayın İbrahim Kalın ve Sayın Yaşar Güler'in peş peşe ziyaretleri oldu. Bu ziyaretlerin perde arkasını merak ediyoruz. Barzani ile görüşmeniz çerçevesinde Irak'la birlikte terör örgütüyle ortak bir mücadele söz konusu olacak mı?" sorusuna Erdoğan, "Türkiye dostu dosttur. Dışişleri Bakanımız Hakan Fidan, Milli Savunma Bakanımız Yaşar Güler, MİT Başkanımız İbrahim Kalın arka arkaya seri bir şekilde Irak'a ziyaret gerçekleştirdiler. Bu ziyaretler Irak'taki bu olumsuz gelişmelerin oluşturduğu havayı yumuşattı ve Türkiye-İrak arasında gerek merkezi yönetim gerekse Kuzey Irak'la ilgili adımların atılması noktasında güzel gelişmeler oldu." diye yanıtladı.

"Dürüstlük ve mertlikten taviz vermedikten sonra, özellikle sınırlarımızın dibinde bir teröristan kurulmasına müsaade edilmedikten sonra, biz bu bölgede her türlü adımı komşularımızla beraber atarız." ifadelerini kullanan Erdoğan, şunları kaydetti: "İrak ve Suriye'nin toprak bütünlüğü noktasında bizim göstereceğimiz saygıyı kimse göstermez. Süleymaniye'nin bu olumsuz yaklaşımı ile ilgili defalarca uyarılar yaptık. 'Burada yeni yeni, farklı bazı oluşumlar görüyoruz, bunlara fırsat vermeyin, yoksa yalnız kalırsınız.' dedik. Zira Süleymaniye her an her zaman elimizin üzerinde olduğu, soydaşlarımızın bulunduğu bir yer. Erbil yönetimiyle terörle mücadele konusunda yakaladığımız ivme olumlu bir istikamette ilerliyor. Fakat Süleymaniye, yani KYB yönetimi defalarca uyarımıza rağmen terör örgütü PKK/YPG/PYD'ye kol kanat germeye maalesef devam ediyor. Şimdi yaptığımız görüşmede biz bu konuyu da gündeme getirdik ve uyarımızı yaptık. Kimse bizden farklı bir duruş beklemesin, gereken tepkiyi veririz. Bu meseleyi es geçemeyiz. Elimizden gelen adımları atıyoruz, atacağız. Birçok konuya tahammülümüz olabilir ancak konu bekamız ve milli güvenliğimiz ise müsamaha kapılarını sonuna kadar kapatır, gereği neyse yaparız. Amaç bize düşmanlık beslemek ise ona da verecek tepkimiz, alacağımız tedbirler vardır, daha sıkı adımlar atmaktan da çekinmeyiz."

"Tam anlamıyla bir kazan kazan projesi"

"Bu ziyarette Kalkınma Yolu Projesi'yle ilgili somut yani 'şu takvimle ilerleyelim' diye bir sonuç çıktı mı?" sorusuna Erdoğan, "Kalkınma Yolu Projesi BAE yönetimiyle

16.02.24

Irak'ın ve bizim de içinde yer aldığımız dev bir proje. Bu projede Kuzey Irak'ın hassasiyeti var. Bizim hassasiyetimiz var. Onun için de adımlarımızı atıyoruz." yanıtını verdi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Abu Dabi yönetimiyle bir araya geldiklerinde konu başlıklarından bir tanesinin mutlaka bu olduğuna işaret ederek, şunları kaydetti: "İnşallah bunu da en ideal şekilde yoluna koyacağız. Birleşik Arap Emirlikleri Devlet Başkanı Muhammed bin Zayid Al Nahyan bizim bir önceki görüşmemizde '60 gün gibi bir süre belirleyelim ve bütün arkadaşlarımız, ilgili birimlerimiz planlama çalışmalarından öteye geçip, projelendirme çalışmalarına başlasınlar' teklifini yaptı. Bizim de şu anda Ulaştırma Bakanımız Abdulkadir Uraloğlu muhataplarıyla görüşmelerini devam ettiriyor. İnşallah bu çalışmalar projeden, plandan uygulamaya geçecek ve bu konunun başaktörleri Türkiye, Birleşik Arap Emirlikleri ve Irak olacak. Bu şekilde çalışmalarımızı devam ettireceğiz. Bu yol, bölgemizin yeni bir İpek Yolu haline gelecek ve bölgesel barışa da hizmet edecektir. Basra Körfezi'nin ve çeperindeki ülkelerin Türkiye üzerinden Avrupa pazarına erişimini sağlayacak bu yol, tam anlamıyla bir 'kazan kazan' projesidir."

Yılmaz: Hedefimiz ticaret hacmini 30 milyar dolara çıkarmak

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Suudi Arabistan ile 2023'te ikili ticaret hacminin 6,8 milyar dolara ulaştığını belirterek ikili ticaretimizdeki sektörel çeşitliliği artırarak 30 milyar dolara ulaşmak ve bunun ötesine geçmektir." dedi.

Yılmaz, Beşiktaş'taki bir otelde düzenlenen Türkiye-Suudi Arabistan Yatırım ve İş Forumu'nun galasında yaptığı konuşmada, Suudi Arabistan heyetini İstanbul'da ağırlamaktan duyduğu memnuniyeti dile getirerek, geniş kapsamlı bir perspektifle karşılıklı yatırımlar ve turizm işbirliklerini artırmak için organize edilen forumun hayırlara vesile olmasını diledi.

Türkiye ve Suudi Arabistan ekonomilerinin birbirini tamamlayıcı nitelikte olmasının ticari ilişkilerin gelişmesinde itici bir rol oynadığını belirten Yılmaz, Suudi Arabistan ile ilişkilerinin yeni döneminde, ticari ilişkileri iki ülkenin potansiyeline yakışır noktalara getirme gayretinde olduklarını ifade etti.

Yılmaz, iki ülke liderlerinin sergilediği güçlü siyasi irade sayesinde ikili ticari ilişkileri geliştirme yönünde önemli adımlar attıklarına işaret ederek, "2023 yılında ikili ticaret hacmimiz 6,8 milyar dolara ulaştı. Burada ticaret hacminde iki yılda yüzde 50'ye yakın bir artış söz konusu. Ticaret hacmimizi, dengeli ve hızlı bir şekilde artırarak kısa vadede 10 milyar doların üzerine çıkarmanın gerçekçi bir hedef olduğunu düşünüyoruz. Orta vadedeki hedefimiz ise ikili ticaretimizdeki sektörel çeşitliliği artırarak 30 milyar dolara ulaşmak ve bunun ötesine geçmektir." diye konuştu.

16.02.24

Suudi firmalarının bugüne kadar Türkiye'ye 2 milyar dolar yatırım yaptığını aktaran Yılmaz, özellikle ülkelerin iş çevrelerini bir araya getirebilecek etkinliklerin sıklaştırılmasıyla karşılıklı yatırımların kolaylıkla arttırılabileceğine inandıklarını dile getirdi.

Yılmaz, Suudi Kamu Yatırım Fonu ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi'nin başlattığı yakın temas ve işbirliğinin ülkeler için büyük ekonomik faydalar sağlayacağına inandığını ifade etti.

"Yatırım ortamını reformlarla iyileştirmeye devam ediyoruz"

Türkiye'nin geride kalan 21 yıllık dönemde ekonomik gelişimine katkı sağlayan en temel unsurlardan birinin uluslararası doğrudan yatırımlar olduğuna değinen Yılmaz, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Uluslararası yatırımlar, ülkemiz ekonomisinin büyümesine, teknolojik dönüşümüne, nitelikli istihdamın oluşumuna, kaynaklarımızın etkin kullanılmasına ve ihracatımızın artmasına etki etmiştir. Bu süreçte, uluslararası yatırımların ülkemize çekilmesi amacıyla birçok reform gerçekleştirilmiş, Türkiye'nin iş ve yatırım ortamının cazibesi ve rekabetçiliği artırılmıştır.

Nitekim, 2002 yılından bugüne 260 milyar doların üzerinde bir doğrudan yatırım Türkiye'ye gelmiştir. Özellikle salgın sonrası süreçte Türkiye, uluslararası araştırmaların sonuçlarına göre hem tedarik hem de yatırım yeri olarak ön plana çıkmaktadır. Uluslararası yatırımcıların farklı ihtiyaç ve beklentilerini karşılayan kapsamlı bir ekosistem sunarken, yatırım ortamını reformlarla iyileştirmeye devam ediyoruz."

Başkanlığını yaptığı Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulunun son dönemlerde yoğun mesai sarf ettiğini, yeni bir eylem planı hazırladıklarını dile getiren Yılmaz, gelecek dönemde bu eylem planının da hayata geçmesiyle yatırım ortamının daha da iyileşeceğini düşündüklerini söyledi.

Yılmaz, uluslararası yatırımlar kapsamında teknoloji, savunma, yenilenebilir enerji, petro-kimya, finans, turizm ve konut gibi çeşitli sektörlerin yatırımcılar için fırsatlar sunduğunu kaydetti.

Suudi Arabistan'dan yatırımcılara hitap eden sektörler arasında özellikle kimyasallar, makineler, gıda ve içecek işleme, otomotiv, havacılık, ilaç ve biyoteknoloji, tıbbi cihazlar ve malzemeler, askeri üretim, yenilenebilir enerji, inşaat malzemeleri ve madencilik alt sektörlerinin öne çıktığına dikkati çeken Yılmaz, "Her alanda Suudi Arabistan'ın Kamu Yatırım Fonu'nun (PIF) yatırım vizyonuyla örtüşen Türk şirketlerinin fizibilitelerini değerlendirmek üzere işbirliğine açığız." dedi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz, Suudi Arabistan'ın 2030 Vizyonu ile ekonomisini çeşitlendirmeyi, petrole olan bağımlılığını azaltmayı ve daha sürdürülebilir bir gelecek inşa etmeyi amaçladığını aktararak, "Türkiye Yüzyılı ve 2053 vizyonlarımız ile Suudi 2030 Vizyonu'nun sadece iki ülkeye değil, tüm bölgeye önemli büyük ekonomik faydalar sağlayacağına inanıyoruz. 3,3 trilyon dolarlık bir yatırımı içeren Suudi 2030 Vizyonu kapsamında Neom, Diriyah Gate, Qiddiya ve Kızıldeniz projesi gibi mega projelerde firmalarımızın aktif rol almasını arzu ediyoruz." ifadelerini kullandı.

"Irak Kalkınma Yolu Projesi'nde de yakın bir işbirliği yürütebileceğimize inanıyoruz"

Suudi Arabistan'ın, müteahhitlik sektörü için dünyadaki en önemli ülkelerden biri olduğunu belirten Yılmaz, Türk müteahhitlerinin Suudi Arabistan'da bugüne kadar 27,6 milyar dolar tutarında 402 proje üstlendiğini, bu rakamlarla Suudi Arabistan'ın, Türkiye'nin değer bazında en fazla proje üstlendiği 6'ncı ülke konumunda olduğunu söyledi.

Yılmaz, bu minvalde, özellikle Suudi Arabistan Kamu Yatırım Fonu vasıtasıyla finanse edilen dev projelerde, Türk müteahhitlerinin beceri ve kabiliyetlerinden istifade edilmesinde fayda gördüklerini dile getirerek, şöyle devam etti:

"Türk müteahhitlik firmalarının Yeşil Mutabakat alanındaki ilerlemelerinin de Suudi 2030 Vizyonu kapsamındaki hedeflerinizle son derece uyumlu olduğunu belirtmek isterim. Bizler de iş modellerini daha sürdürülebilir bir geleceğe doğru yeniden yapılandırıyoruz. Gerek Suudi Arabistan'ın fosil yakıtların giderek payının düşeceği bir dünyaya gerçekçi bir şekilde hazırlandığı yeni vizyonu gerekse bizim 2053 Karbon Nötr Ekonomi Vizyonumuz birbiriyle örtüşen vizyonlardır.

Bu konuda da çok önemli işbirliği alanlarının olduğunu ifade etmek isterim. Bildiğiniz üzere Türkiye olarak Paris Anlaşması'nı onayladık ve 2053 yılına kadar net sıfır emisyon hedefini belirledik. Bu bağlamda yeşil ve dijital dönüşümü, bütün planlarımızda, programlarımızda önemli bir eksen olarak tarif etmiş durumdayız."

İş çevrelerinin üçüncü ülkelerde de işbirliği yapabileceğine inandıklarını, Suudi Arabistan'ın başta Afrika ve diğer gelişmekte olan ülkeler olmak üzere dünyanın farklı bölgelerinde yatırım yapmak istediğini gördüklerini belirten Yılmaz, "Türkiye olarak Afrika ve diğer gelişmekte olan ülke pazarlarına erişim konusunda önemli fırsatlara sahibiz.

Ayrıca, Ukrayna'nın yeniden inşası sürecinin yanı sıra bölgemizin refahına katkıda bulunacak olan Irak Kalkınma Yolu Projesi gibi yeni projelerde de işbirliği imkanlarının olduğunu düşünüyoruz. Körfez İşbirliği Konseyi ve ülkemiz arasında imzalanacak bir serbest ticaret anlaşması, ülkelerimiz arasındaki büyüyen ekonomik ortaklığı daha ileriye taşıyacaktır. Bu konuda da özellikle önümüzdeki dönem özellikle Suudi yetkililerin desteğini beklediğimizi ifade etmek istiyorum." diye konuştu.

"Önceki yıla göre Suudi Arabistan'dan ülkemize gelen turist sayısı yüzde 65 artış göstermiştir"

Kültür ve turizm alanında işbirliğinin geliştirilmesinin önemine dikkati çeken Yılmaz, Suudi makamlarının Türk vatandaşlarının elektronik vize uygulamasına imkan tanıyan yeni düzenlemeleri hayata geçirmesinden büyük memnuniyet duyduklarını ifade etti.

Yılmaz, bu durumun, iş insanlarının vize sorunlarının çözülmesine büyük katkı sağlayacağını, ikili ticari ve ekonomik ilişkilerde önemli bir ilerleme kaydedilmesini getireceğini söyledi.

Türkiye'nin son 20 yılda turizm alanında büyük bir aşama kaydettiğini, geçen yıl itibarıyla 50 milyon turisti ve 54 milyar dolar geliri aşan bir performansın söz konusu olduğunu aktaran Yılmaz, 2024 yılında ise 60 milyon turist ve 60 milyar dolar turizm geliri hedeflediklerini dile getirdi.

İki ülke arasındaki turizm verilerine değinen Yılmaz, şunları kaydetti:

"Geçtiğimiz yıl, bir önceki yıla göre Suudi Arabistan'dan ülkemize gelen turist sayısı yüzde 65 artış göstererek 830 bini buldu. Kısa vadede 1 milyonu geçmemiz ve uzun vadede çok daha yüksek rakamlara çıkmamız gerekiyor. Türkiye'den de Suudi Arabistan'a sadece hac ve umre için değil, Suudi Arabistan'ın yaptığı yeni yatırımlarla oluşturduğu fırsatları düşündüğümüzde farklı amaçlarla Türkiye'den Suudi Arabistan'a turizmin de yakın gelecekte çok farklı noktalara geleceğine inanıyorum."

Yılmaz, forum kapsamında turizm alanında işbirliği anlaşması imzalayacak firmaların yeni işbirliklerine örnek olacağına ve turizmde yeni kapılar açacağına inandığını ifade ederek, "Dünya çapında bir etkinlik olan World Expo 2030'a ev sahipliği yapmak üzere seçilmesinden dolayı Suudi Arabistan'ı kutluyoruz. Bu başarı sadece Suudi Arabistan'ın uluslararası imajını güçlendirmekle kalmayacak, aynı zamanda bölgesel katkılar da sağlayacaktır. Çok sayıda saygın Türk firmasının katılacağı World Expo 2030'da inşallah Türkiye'yi prestijli pavilyonumuzla temsil edeceğiz." ifadelerini kullandı.

Suudi Arabistan'ın turizm sektöründe mega projelere yönelik vizyonunu takdirle takip ettiklerini aktaran Yılmaz, Türkiye'nin bu projelerde işbirliğini artırmak istediklerini ve mega projeler alanında önemli turizm ortaklıkları kurabileceklerine inandıklarını dile getirdi.

Ülkelerinin potansiyelini en üst seviyeye çıkarmak, sürdürülebilir bir ekonomik büyüme içinde işbirliğini artırmak ve iş çevrelerini küresel rekabetin zirvesine taşımak için birlikte çalışmaya kararlı olduklarının altını çizen Yılmaz, forumda imzalanacak işbirliği anlaşmalarının pek çok başarı hikayesine vesile olacağına inandığını sözlerine ekledi.

Akaryakıt, “Zamlarım şahane; TÜFE, “Bana ne”!

Alaattin AKTAŞ

16 Şubat 2024 Cuma

Ocak ayındaki gerçekleştirmeler temel bazı zamların TÜFE'ye artık çok sınırlı yansıdığını ortaya koydu. Bu çerçevede akaryakıt zamları ve kur artışıyla fiyat artışı arasındaki bağ önemli ölçüde kopmuştu ya da kopmuş gibi görünüyordu.

Böyle oluyor diye gidişata bakmamak olmazdı. Şubat ayının yarısını geride bıraktığımız şu günlerde oluşan tabloya bir bakalım istedik.

Kaldı ki şubatta ne olacağı zaten iyi kötü belliydi. Hani hep diyoruz ya, enflasyon verileri ay ortalamasındaki fiyatlar dikkate alınarak hesaplanır, bu yüzden de sarkan etkisi diye bir kavram vardır. İşte bu etkiyle zaten ocak ayından şubata sarkan bir dizi zam vardı. Bunlar yetmezmiş gibi başlıca zamlar şubatta da devam etti. Sonuçta ortaya karamsarlığı artıracak bir tablo çıktı.

Çıktı ama neyse ki fiyat artışları artık TÜFE'yi çok fazla etkilemiyor!

Bu konuda en tipik örneği ocak ayı verilerinde yaşadık. Zamlar tek tek geçen yılın aynı ayından çok daha yüksek olduğu halde TÜFE'deki artış geçen yıllayla aynı düzeyde kaldı. Hele hele tüm zamların kaynağı durumundaki kur artışı geçen yıllayla kıyaslanmayacak kadar yüksek olduğu halde.

Şubatta neler oluyor?

Yine her zaman olduğu gibi fiyatı tartışma götürmeyecek kadar net olan ürünlere ve döviz kuruna bakacağız.

Önce dolar kuru... Dolarda mevcut düzey ay sonuna kadar hiç değişmese bile ocak ayı ortalamasına göre yüzde 2'lik bir artış var, bu oran adeta cepte! Ay sonuna kadar sabit gidilmesi de pek beklenmediğine göre normal eğilimle aylık artışın yüzde 3'e yaklaşması beklenmeli.

16.02.24

Bu ay en az yüzde 2.5 dolayında gerçekleşecek gibi görünen dolardaki artış, geçen yılın şubatında yalnızca yüzde 0.3 olmuştu.

Akaryakıt fiyatları

Akaryakıttaki fiyat artışı daha ayın yarısına gelmişken ocak ayındaki oranları yakaladı, hatta bazı ürünlerde aştı.

Benzin geçen ay yüzde 8.9 artmıştı, bu ayki artış yüzde 8.7 düzeyinde.

Motorin ocak ayındaki artışı da geride bıraktı. Ocakta yüzde 8.4 zam gören motorine, bu ay yüzde 9.5 zam geldi.

Otogazda ise geçen ay yüzde 6 olan zam oranı yüzde 3.7 düzeyinde.

Şubat ayına ilişkin oranlar 15 Şubat'ta geçerli olan fiyatların 29 Şubat'a kadar hiç değişmeyeceği varsayımına dayanıyor. İndirim olasılığı da var tabii ki ama genel eğilimin artış yönünde olduğu biliniyor ve bu durumda yukarıda aktardığım oranların daha da üstüne çıkılacak.

Merkez yüzde 3 dolayında bekliyor

Merkez Bankası'nın enflasyon raporunda bu yılın ilk yarısında ocak ayı hariç yüzde 3 dolayında enflasyon beklendiği dile getirildi. Sonraki çeyrekler için de yüzde 2.5 ve yüzde 1.5'lik oranlar tahmin edildiği ifade edildi. Ancak bu oranların mevsimsellikten arındırılmış oranlar olduğu da vurgulandı.

Yani şu durumda şubat ayı için tahmin edilen oran yüzde 3 dolayında.

Peki doğrudan ve dolaylı en büyük enflasyon tetikleyicisi olan akaryakıttaki zamlar ocak ayıyla aynı düzeyde seyrediyorken aylık artış nasıl olacak da ocaktaki yüzde 6.7'lik düzeyden yüzde 3 dolayına inecek.

Ocak ayında yapılan tek seferlik zamlara güvenilerek mi böyle bir beklenti dile getiriliyor? Acaba ocaktaki artışın ağırlıkla tek seferlik zamlardan kaynaklandığı düşünülüyor ve o zamların gündemden çıkmış olmasına mı bel bağlanıyor? Sahi öyle bir düşünce varsa o tek seferlik zamlar neler acaba? Tamam, ÖTV artışı kaynaklı olanları tabii ki biliyoruz, onun ötesindeki zamlar; özellikle hizmetler sektöründe dur durak bilmeyen zamlar ne olacak?

Ya da yine enflasyon raporu açıklanırken de dile getirildiği gibi fiyatlama davranışlarının düzeldiği mi varsayılıyor? Gerçekten böyle bir varsayımla, böyle bir tahminle mi hareket ediliyor?

Şu durumda ya farklı piyasaların verilerine, fiyatlarına bakıyoruz ya da aynı verilere, aynı fiyatlara farklı bir pencereden bakıyoruz! Artık hangisi bilemedim.

16.02.24

Bütçe açığı; 32'den 151'e...

2024 bütçesine şahane(!) bir başlangıç yaptık.

Geçen yılın ocak ayında 32.2 milyar lira olan açık bu yıl 150.7 milyar liraya yükseldi. Açık, çok değil, yalnızca yüzde 367'lik bir artış gösterdi!

Açık, faizi hariç tutarak hesaplama yapıldığında ise 10.9 milyardan 29.6 milyara çıkıyor.

Faizle mücadele böyle olur!

Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre geçen yılın ocak ayında ödenen faiz 21.4 milyar liraydı.

Neyse ki onca çabanın, onca mücadelenin, faiz lobilerine karşı yürütülen amansız savaşın meyvelerini toplamaya başladık da bu yılın ocak ayındaki faiz ödemesi 121.1 milyar lirada kaldı.

Düşünsenize, bu mücadeleyi vermesek halimiz ne olurdu!

Bütçe 2024 yılına rekor açıkla başladı

Naki BAKIR

16 Şubat 2024 Cuma

Merkezi yönetim bütçe denge tablosu (Ocak; Milyon TL)			
	2023	2024	Değ. (%)
Harcamalar	321.320,5	767.968,3	139,0
1-Faiz Hariç Harcama	299.961,2	646.875,3	115,7
Personel Giderleri	103.239,6	260.250,0	152,1
Sosyal Güv. Kur. Devlet Primi	15.520,1	30.555,3	96,9
Mal ve Hizmet Alımları	19.826,2	27.056,2	36,5
Cari Transferler	146.381,0	284.655,8	94,5
Sermaye Giderleri	9.884,4	18.057,2	82,7
Sermaye Transferleri	6,9	278,6	3.934,2
Borç Verme	5.102,9	26.022,2	409,9
2-Faiz Harcamaları	21.359,3	121.093,0	466,9
Gelirler	289.077,9	617.249,1	113,5
1-Genel Bütçe Gelirleri	280.361,3	605.258,2	115,9
Vergi Gelirleri	252.826,3	517.201,3	104,6
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.176,3	10.978,8	112,1
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	785,8	15.313,7	1.848,9
Faizler, Paylar ve Cezalar	20.538,7	59.498,3	189,7
Sermaye Gelirleri	546,5	1.550,0	183,6
Alacaklardan Tahsilat	487,8	716,2	46,8
2-Özel Bütçeli İdarelerin Öz Gelirleri	5.669,0	8.780,3	54,9
3-Düzen. ve Denet. Kurumlarının Gelirleri	3.047,6	3.210,6	5,3
Bütçe Dengesi	-32.242,6	-150.719,2	367,5
Faiz Dışı Denge	-10.883,3	-29.626,2	172,2

Merkezi yönetim bütçesi ocakta 150,7 milyar lira ile geçen yılın aynı ayındakinden yüzde 367,5 daha fazla açık verdi.

Merkezi yönetim bütçesi 2024 yılına rekor bir açıkla başladı; memurların ocak zam ve farklarının yanı sıra yüklü tutardaki faiz ödemesinin de etkisiyle bir ayda 151 milyar liraya yakın açık verildi. Hazine ve Maliye Bakanlığı ocak ayı bütçe gerçekleştirmelerini açıkladı. Buna göre, bütçe harcamaları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 139 artarak yaklaşık 768

milyar lira olurken, bütçe gelirleri de yüzde 113,5'lik bir artışla 617,2 milyar lira olarak gerçekleşti. Bunun sonucunda bütçe açığı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 367,5

16.02.24

büyüyerek 150,7 milyar lira düzeyinde gerçekleşti. 2023'ün ocak ayında 32,2 milyar lira bütçe açığı verilmişti.

Faiz ödemelerinde rekor artış

Ocak ayında bütçede faiz ödemeleri yüzde 466,9 artışla 121,1 milyar, faiz dışı harcamalar da yüzde 115,7'lik artışla 646,9 milyar liraya ulaştı. Aylık toplam bütçe giderinin yüzde 15,8'ini faiz ödemeleri oluşturdu.

Bu oran geçen yıl aynı ayda yüzde 6,6 düzeyinde gerçekleşmişti. Geçen yıl ocak ayında 10,9 milyar lira olan faiz dışı bütçe açığı bu yıl aynı ayda 29,6 milyar lira ile bunun yüzde 172,2 üzerinde gerçekleşti.

Bütçe gelirlerinin en büyük bölümünü oluşturan vergi tahsilatı yüzde 104,6 artarak 517,2 milyar lira oldu. Vergi gelirlerinin neredeyse dörtte biri faiz ödemelerine gitti. Geçen yıl ocak ayında yüzde 8,4 olan faiz ödemelerinin vergi gelirine oranı, bu yıl yüzde 23,4'e ulaştı. Faiz giderlerinin toplam bütçe gelirine oranı da yüzde 7,4'ten yüzde 19,6'ya yükseldi.

Aylık personel gideri 290 milyar

Kamu çalışanlarının ilk yarıyıl maaş ayarlamalarının etkisiyle devletin personel gideri ocak aylarına göre yüzde 152,1 büyüdü. Geçen yıl ocakta 103,2 milyar lira olan aylık personel gideri bu yıl aynı ayda 260,3 milyar lira düzeyine ulaştı. Kamu personeli için yapılan sosyal güvenlik kurumu devlet primi ödemeleri de yaklaşık bir kat büyüyerek 15,5 milyar liradan 30,6 milyar liraya yükseldi. Böylece 290,8 milyar liraya ulaşan toplam personel gideri aylık bütçe harcamalarının yüzde 37,9'unu oluştururken, bütçe gelirlerinin yüzde 47'sini yuttu.

Bir ayda 285 milyar TL cari transfer

Bütçe giderleri içinde en büyük kalemi oluşturan cari transferler, ocak ayında yüzde 94,5'lik artışla 284,7 milyar lira oldu. Bunun da yaklaşık 125 milyar liralık bölümü sosyal güvenlik sistemine transferler olmak üzere 138 milyar lirasını kamu kuruluşlarına Hazine yardımları oluşturdu. Ocakta devletin mal ve hizmet alım giderleri yüzde 36,5'lik bir artışla 27,1 milyar, sermaye gideri ve sermaye transferi olarak yaptığı toplam ödemeler de yüzde 85,4 artışla 18,3 milyar lira oldu. Bu arada ocakta 26 milyar lirayı bulan borç verme kaleminde geçen yıla göre yüzde 409,9'luk artış da dikkati çekti.

Vergide tahsilat oranı yüzde 41

Bütçe gelirlerinin en büyük bölümünü oluşturan vergide ocak ayı tahakkuku geçen yılın aynı ayına göre yüzde 72,7 artışla 1 trilyon 237,8 milyar, tahsilatı ise yüzde

16.02.24

104,6 artışla 517,2 milyar lira oldu. Buna göre geçen yıl ocak ayında yüzde 35,3 olan vergide tahsilatın tahakkuka oranı bu yıl yüzde 41,8 düzeyinde gerçekleşti.

Vergi dışındaki en büyük genel bütçe gelir kalemi olan ve yılbaşında yeniden değerlendirilerek artırılan faiz, pay ve cezalarda bir aylık tahsilat 59,5 milyar lira oldu. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler sermaye gelirleri ve alacaklardan tahsilatlarla birlikte toplam genel bütçe gelirleri yüzde 115,9 artışla 605,3 milyar liraya ulaştı. Özel bütçeli idarelerin öz gelirlerinden 8,8 milyar, düzenleyici ve denetleyici kurum gelirlerinden de 3,2 milyar lira merkezi yönetim bütçesine aktarıldı.

Beklenen yıllık açık 2,7 trilyon

Üç büyük depremin yaşandığı, genel seçimlerin yapıldığı ve ikinci yarısında ek bütçe yoluna başvurulmuş 2023 yılının tümünde bütçe gelirleri yüzde 86,1 artışla 5 trilyon 210,5 milyar lira olurken, bütçe harcamaları yüzde 123,8 büyüyerek 6 trilyon 585,5 milyar liraya ulaşmış, bütçe açığı yüzde 863,6 büyüyerek 1 trilyon 375 milyar liraya fırlamıştı. Kamu mali dengelerindeki bozulmaya yol açan faktörlerin devam eden etkileri göz önüne alınarak 2024-2026 Orta Vadeli Program'da (OVP), bu yılın tümünde 2 trilyon 651,9 milyar lira ile rekor düzeyde bir bütçe açığı öngörüldü.

OVP'de bu yıl bütçe harcamalarının 2023'e göre yüzde 68,4 artışla 11 trilyon 89 milyar, bütçe gelirlerinin yüzde 61,9 artışla 8 trilyon 437,1 milyar lira olması beklenirken, yılın tümünde bütçe açığında öngörülen büyüme yüzde 92,9 oldu. Buna göre bütçe gelir-gideri ve bütçe açığında yılın ilk ayında kaydedilen artışlar, OVP öngörülerine kıyasla çok yüksek oranlara işaret ediyor.

Esfender KORKMAZ

Yeni bir döviz şoku kaçınılmazdır

Merkez Bankası Ocak ayı, TÜFE bazlı reel kur endeksine göre TL bir dolar ve bir Euro'dan oluşan döviz sepetine karşı yüzde 43 oranında daha düşük değerdedir. Normal olarak TL'nin düşük değerde olması, daha da düşmesini önüyor. Mamafih 2021 kur şokundan sonra, dolar ve Euro kuru enflasyonun altında kaldı. Ne var ki, bu kadar düşük değerde olmasına rağmen riskler de artıyor. Risklerin daha fazla birikmesi ve Hükûmetin alışılmış yanılgılardan birini tekrar etmesi halinde yeni bir kur şoku daha yaşarız.

1.Riskler neden artıyor?

Cari açık 2023 yılında 45,1 milyar dolar oldu. Cari açığın finansmanı yabancı yatırım sermayesi ile olursa, sürdürülebilir. Ancak yabancı yatırım sermayesi de gelmiyor, tersine çıkıyor. Cari açık dış borçla finanse ediliyor ve dış borç stoku da artıyor. CDS oranları da 300'e gerilese de risk sınırındadır. Bu durumda hem dış borçların çevrilmesi de zora giriyor. Kısa vadeli dış borç stoku ve temerrüt riski artıyor.

2.Cari açık neden artıyor?

Türkiye'de üretim, ara malı ve ham madde ithalatına bağımlıdır. İmalat sanayiinde yüzde 40 oranında ithal girdi kullanılıyor. İhracat malı üretiminde bu oranın yüzde 80 olduğunu İhracatçılar Meclisi açıklamıştı. 2023 yılında toplam ithalat içinde aramalı ve hammadde payı yüzde 72 oldu. Döviz sıkıntısı olur, Türkiye ara malı ithal edemez ise üretimde de düşme olur.

İthalata bağımlı üretim, cari açık yaratıyor.

Ayrıca Türkiye'nin dış ticaretinde yerli ve millî politikası yoktur. 2023 yılında Rusya ve Çin'e karşı verdiğimiz dış ticaret açığı 76,4 milyar dolar oldu.

3.Yabancı yatırım sermayesi girişi azaldı, yerli sermaye çıkıyor.

2023 yılında, giren doğrudan yabancı yatırım sermayesi 5,588 milyon dolar, çıkan Türk sermayesi daha yüksek 5,964 milyar dolar oldu. Aşağıda grafikte 2017

16.02.24

başkanlık sisteminden sonra yabancı sermaye girişi düşüyor, Türk sermayesi çıkışı artıyor.

Yabancı yatırım sermayesi girişinin düşmesine ve Türk sermayesinin dışarıya gitmesine tek neden güven sorunudur. Başkanlık sisteminden sonra, demokraside ve hukukun üstünlüğünde geri düşmemiz, devlette kurumsal yapının bozulması, Türkiye'nin Batı'dan uzaklaşması, mülteci sorunu ve IŞİD'lilerin yakalanması, şeriat isteklerinin yükselmesi, yabancı sermaye ve yerli sermaye için tehdit oluşturdu. Hükûmet bu sorunları normal görüyor ve çözüme niyeti olmadığı açıktır. Bu şartlarda güven sorunu devam eder ve sermaye hareketleri de aleyhimize devam eder.

Sermaye çıkışı döviz talebini artırıyor.

4.Kaynağı belirsiz dövizler de çıkıyor.

2022 yılında, seçim öncesi Türkiye ye 24 milyar dolar kaynağı belirsiz döviz girişi oldu. Seçim sonrası 2023 yılında ise kaynağı belirsiz 10,7 milyar dolar döviz çıktı.

5.CDS oranları yüksektir.

CDS oranları 300 baz puan dolayına inip-çıkıyor. Ama hâlâ Türkiye, Rusya ve Mısır'dan sonra Dünyanın en riskli 3 ülkesi durumundadır. Üç büyük rating kuruluşunun notu da, yatırım yapılamaz spekülative seviyededir. Yani rating kuruluşları "Türkiye'ye yatırım yapmayın" diyor. Bazen portföy yatırımları girişinde artış oluyor. Ancak geçicidir ve aynı zamanda spekülative fonların hızlı girip, çıkması kırılganlığı artırıyor.

6.Kısa vadeli dış borç stoku beş yılda yüzde yüz arttı.

16.02.24

Bir yıl ve daha kısa vadeli dış borç stoku 2018 yılında 93,1 milyar dolar iken 2023 yılında 171,9 milyar dolara yükseldi. Dış borçlarda kısa vadeli borçların yüksek olması, temerrüt riskini artırır.

BİR YIL VE DAHA KISA VADELİ DIŞ BORÇ	
YILLAR	DÖRDÜNCÜ ÇEYREK (MİLYAR DOLAR)
2018	93,1
2019	96
2020	111,7
2021	118,7
2022	149,1
2023	171,9

Kaynak:
TCMB

Sonuç: MB faiz artışı veya Maliye Bakanı'nın rasyonel politikalar lafıyla Türkiye yeni bir kur şokunu önleyemez. Toplum da çıkış yolunu tartışmıyor. Dikkat ediyorum; çözümleri yazdığımda okuyanlar daha az oluyor.

Yalçın Karatepe

Kredi kartları olmasa enflasyon düşürmüştü

Enflasyon büyük sorun olmaya devam ediyor. Yakın zamanda düşeceğine dair emareler de bulunmuyor. Geçen hafta Merkez Bankasının enflasyon raporu sunumunda en fazla merak edilen konunun enflasyonu düşürmek için nasıl bir yol haritası izleyecekleriydi. Bir yığın şeyden bahsedildi. Fakat bahsettikleri şeylerin ortak noktası vatandaşın eline geçen ya da kredi mekanizmalarını üzerinden erişebileceği para miktarını sınırlamaya yönelik olduğu çok açıktı. Çünkü ekonomi yönetimi hala enflasyona talebin yol açtığını düşünüyor. Bu nedenle eğer “talebi dengelemeyi” başarırlarsa enflasyonun düşeceğini iddia ediyorlar.

Enflasyon raporu sunumu sırasında MB Başkanının “kredi kartlarına yönelik bir düzenleme üzerinde çalıştıkları” yönündeki açıklaması dikkate değer. Çünkü bu kanal “kredi mekanizması” üzerinden vatandaşın paraya erişmesine imkân veriyor.

Düzenleme nasıl olacak bilmiyoruz. Henüz kamuoyu ile paylaşılan bir bilgi yok. Ama sanırım kredi kartı limitlerini düşürülmesi, asgari ödeme tutarının artırılması, taksitli işlemlerin sınırlandırılması ya da tamamen kaldırılması gibi konular üzerinde çalışıyorlardır.

Enflasyon beklentisinin yüksek olması nedeniyle talebin öne çekildiği ve buna bağlı olarak da fiyatlar üzerinde yukarı yönlü baskının güçlü olduğu şeklindeki yorumlara rastlıyorum. “Öne çekilen talebin” de sanırım kredi kartları ile finanse edildiği varsayılıyor. Bu nedenle kredi kartı kullanımına bir sınırlama getirilirse bunun talebi de düşüreceği ve böylelikle enflasyonun da düşeceği varsayılıyor.

Kredi kartı harcamalarına ve orada biriken borç miktarına baktığımızda hiç de öyle sanıldığı gibi öne çekilen talep filan yok. Veriler, kartla yapılan harcamaların ağırlıklı olarak zorunlu harcama kapsamına giren mal ve hizmetlere yönelik olduğunu gösteriyor.

Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulunun (BDDK) verilerine göre toplam kredi kartı borcunda artış olduğu doğru. Faiz artırımlarının başladığı Haziran ayından en

16.02.24

son verinin olduğu 9 Şubat tarihine kadar olan 7 aylık dönemde kredi kartı borç tutarı yüzde 69 artmış. Bu artış aynı dönemde ortaya çıkan yüzde 47'lik enflasyonda yüksek. Bu doğru. Fakat bu borcun hangi harcamalar üzerinden biriktiğinin detayına baktığımızda hiç de öyle öne çekilen talebe filan işaret etmiyor.

Mesela fiyatlar artacak endişesiyle ne tür mallara olan talep öne çekilebilir? Dayanıklı mallar ya da tekstil, ayakkabı gibi uzun kullanımı olan ürünler. Bu tür ürünlerin kredi kartı kullanılarak alınması durumunda taksit imkânı sunulduğunu biliyoruz. Eğer talebin öne çekilmesi söz konusu ise ödemelerin taksitlendirilmesi tercih edilir. Bu nedenle "taksitli" kredi kartı borç miktarındaki artışa bakmak gerekir. Buradaki artış oranı yüzde 42. Enflasyon oranının bile altında bir artışın olduğunu görüyoruz. Peki, ya şu market, akaryakıt vs yerlerde yaptığımız ve taksitlendirme imkanı olmayan harcamalardan kaynaklanan borç nasıl artmış bir de ona bakalım. Son yedi aylık dönemde bu borç miktarındaki artış oranı yüzde 98,4. İnanılmaz derecede yüksek, hatta enflasyonun iki katından fazla. Sanırım ekonomi yönetimi buraya bakıp "endişe duyarak" kredi kartı kullanımını sınırlandırmak istiyor.

Biz biliyoruz ki taksitsiz kredi kartı harcamalarında bu yüksek artışın nedeni, gelir yetersiz olduğu için temel ihtiyaçların karşılanabilmesi için kredi kartı kullanmak zorunluluğundan kaynaklanıyor. Yoksa "aman domatesin fiyatı daha fazla yükselmeden ben onlarca kilo alıp stoklayayım" düşüncesinden değil. Ya da arabanızın deposunu doldurduktan sonra bidonlara da benzin doldurup eve götürmüyorsunuz.

Üstelik kredi kartına borçlanmanın faiz ve vergi maliyetinin bu kadar yükseldiği bir dönemde kim borç biriktirmek ister ki? Kimse istemez. Siz bakmayın Bakan Şimşek'in "vatandaşa finansal okuryazarlık öğretme" planlarına. Vatandaş neyin ne olduğunu çok iyi biliyor. Evet, bilmesine biliyor da çaresizlik karşısında yapabileceği fazla bir şey yok.

Demem o ki, kimse keyfinden kredi kartında borç biriktirmiyor, zorunluluktan yapıyor.

Kredi kartı kullanımına sınırlama getirerek enflasyonun düşeceği hayalinizden vaz geçin.

Enflasyona neyin ol açtığını doğru tespit edip ona yönelik adımlar atın.